

navnlig her i disse Forhold kan fremtræde besværligt nok, det troer jeg maa indrømmes. Men Hovedsagen er, at — som jeg virkelig troer — en saadan Bestemmelse gaar ud fra en urigtig Opfattelse af den hele Commissions Stilling ligeoverfor Sogneraadet, navnlig som denne er givet ved Landcommunalloven af 1867. Det er ingenlunde Tilfældet, hverken ifølge denne Lov eller ifølge de Forhandlinger, der gik forud for den, at det betragtedes saaledes, at Skolecommissionsen skulde være stillet alene under Sogneraadet paa denne Maade; man erkjendte netop, at Grundbestemmelserne i Skoleanordningen af 1814 og det Forhold, der derved kom frem, navnlig som det senere har udviklet sig med Skolemelleminstantser — hvad enten man nu har Noget tilovers for dem eller ikke — var Noget, der maatte blive staaende uanfægtet, og at det vilde være en høist ubeleilig Tid til at gennemføre en Reform i denne Henseende, ligesom det jo ogsaa var ganske naturligt, at den daværende Indenrigsminister ved Communallovens Behandling erklærede, at han paa ingen Maade kunde gaae ind paa en saadan Reform. Det er altsaa Tilfældet, at Bestemmelsen er bleven staaende. Nu er den Stilling, som Skolecommissionsen har faaet, betegnet derved, at det nærmeste Tilsyn med Underviisningen og Lærernes Embedsførelse tilkommer den. Men dette er, som det ogsaa er fremgaaet af Forhandlingerne, selvfølgelig at forstaae saaledes, at det overordnede Tilsyn er hos Skoledirectionen og i sidste Instans hos Cultusministeriet. Det er saaledes tydeligt, at Skolecommissionsen har en dobbelt Stilling. Ligeoverfor Sogneraadet er det den — hvad der ganske vist er det Underordnede —, at den henvender sig til Sogneraadet, hvor det gjælder om Midlernes Anvendelse; men i de andre Spørgsmaal, vedrørende Underviisningen, maa den staae i Forhold til de andre overordnede Autoriteter og i sidste Instans til Cultusministeriet. Man kan derfor ikke uden at forvanske den hele Situation, der har bestaaet, og som det heller ikke har været tilfaldet at forandre ved Landcommunalloven af 1867, sige, at Skolecommissionsen ikke skulde have med andre Autoriteter at gjøre

end Sogneraadet, at den heelt og holdent skulde henhøre derunder, og at der ingen Forandring kunde foregaae heri, medmindre det skete ved Lov. Jeg veed ikke, hvorfor man vil lægge en saadan overordentlig Vægt paa, at enhver Forhandling skulde bringes frem paa den vanffeltige Maade, som her er foreslaaet; thi naar det er yttret ogsaa af den ærede Forslagsstiller, at man ellers kunde komme til at gjøre, hvad man vilde, bag Sogneraadets Ryg, saa er det klart, at forsaavidt det er en Sag, der hører ind under Sogneraadet, eller en Sag, som Sogneraadet har med at gjøre, saa kan ingen Beslutning tages uden af Sogneraadet, og vil man i de overordnede Underviisningsautoriteter — om jeg maa kalde dem saa — gjøre Noget gjældende, saa skeer det gennem Amdsraadet med Hensigt til Communeraadet, og det er altsaa kun under Amdsraadet, at Sogneraadet er stillet. Det er ganske vist en meget mærkelig og i flere Henseender en besynderlig Tilstand, men Tilstanden er dog den, at der ikke kan paalægges det communale Sogneraad Noget vedrørende Skolebestyrelsen, og at der ikke kan tages nogen Beslutning der uden igennem Amdsraadet, og forsaavidt man igennem Underviisningsautoriteterne maatte finde Anledning til at kræve Noget, maa man henvende sig til Amdsraadet og igennem dette til Sogneraadet. Det forekommer mig derhos, at der i Virkeligheden ikke er Noget at risikere i denne Retning, selv om man vil see bort fra, hvorledes Skolecommissionsen er dannet; thi dersom man nu vil sige: Den bestaaer kun af een Embedsmand, Præsten alene, og han have vi ikke stor Tillid til, han kan let befindes sig under Anskuelse, vi ikke billige, og som Sogneraadet ikke billiger, — saa er det bekjendt nok, at Skolecommissionsen bestaaer af 3 Medlemmer, og at altsaa Præsten, skjøndt Formand, er født Minoritet, og at de to Andre ligefrem udnævnes af Sogneraadet og begge kunne være Sogneraadetsmedlemmer, ja, een skal endog være det. Det er dog altsaa ikke en saa aldeles særlig eller en saa fjendtlig eller blot fremmed Magt, som her kommer frem; den er for en meget væsentlig Deel Rjød af Sogneraadets Rjød og Blod af Sogneraadets Blod, og man